

גידול בקר בהונגריה וטיפוחו

האלה מייסדים האיכרים עצמם בתמיכת הממ"שלה. אלה הם מפעלים חקלאיים גדולים שאת העבודה בה מבצעים חברי האגודה. את ההנהלה בוחרים מבין חברי האגודה. חברי האגודה מקבלים את חלקם ברווחי האגודה בהתאם לעבודה שביצעו ובהתאם לגודל יחידת השטח שמסרו לרשות האגודה. משקי המדינה והאגודות היצרניות מהוות את הסקטור הסוציאליסטי בחקלאות. מכלל השטח החקלאי המעובד, כ־65% הם בידי איכרים וזעירים. חוק המדינה קובע כי בידי איכר אחד לא יכולים להימצא יותר מ־110 דונם קרקע.

בזמן מלחמת העולם השנייה, אבדו רוב בעלי־החיים במשק החקלאי. בין אלה כמובן, גם הבקר. בשנים שאחרי המלחמה היה תפקידם העיקרי של מגדלי הבקר שיקום העדר. דבר זה בוצע אך ורק מהריבוי הטבעי. ייבוא הבקר הצטמצם לפרי רבייה בלבד. (במשך 12 שנה הובאו בס"ה כ־2000 ראשי בקר נקבות).

העיקרון של ריבוי העדר בכל מחיר, לא איפשר בירור כלשהו. בתקופות מסוימות אסרה הממשלה במפורש שחיטה של פרות ועגלות. ממילא ברור, שבהיעדר בירור כלשהו, אי אפשר היה להעלות את התנובה הממוצעת לפרה.

ב־1945, שנת סיום המלחמה, היה מספר גול־גולות הבקר במדינה 1,070,000, וב־1955 — 2,128,000. כלומר, העדר הוכפל תוך עשר שנים. ב־1956 היה מספר הפרות 897,000 — כ־41% מכלל העדר, לפיכך יוצא שלכל 81.5 דונם אדמה מעובדת (אדמות מזרע ושדות מרעה) נמצאה פרה אחת, ולכל 100 תושבים, הוחזקו 8.9 פרות. בגידול הבקר מתבלט הבדל רב בין המשקים הגדולים של הסקטור הסוציאליסטי לבין המשקים של האיכרים הזעירים. במשקים הגדולים, ובעיקר באלה של המדינה, גידול הבקר מפותח יותר, תנאי ההזנה וההחזקה טובים יותר. קיימים אמנם הבדלים גדולים במשקים האלה בינם לבין עצמם. העדרים הטובים ביותר נמצאים במשקי המדינה שמתפקידם לטפח בהמות רבייה עבור העדר של כל הארץ. טיפוח הבקר בהונגריה אינו כה

הונגריה שוכנת במרכז אירופה, באגן הקאר־פאטים. שטחה — 93,000 ק"מ, עם בערך 10 מיליון תושבים. 52% מהמפרנסים עוסקים בחק־לאות. אקלימה — יבשתי. הטמפרטורה השנתית הממוצעת היא בערך 11 מ"צ, אך ההבדל בין הערכים הקיצוניים רב מאוד: המאכסימום בקיץ מגיע עד 36 מ"צ, ובאותו מקום עלול לרדת המינימום בחורף עד למינוס 30 מ"צ. כמות המשקעים השנתית נעה סביב 500—600 מ"מ, אך בשנים שחונות — וזה קורה לעתים קרובות — מגיעה כמות המשקעים בשנה רק ל־300—400 מ"מ. ערך המשקעים פוחת במידה רבה בגלל חלוקה בלתי שווה במשך השנה. תופעה זו מפריעה באופן מיוחד לגידול המספוא כי בחודשי הקיץ בעיקר (יולי, אוגוסט) שכיחים המקרים של עצירת גשמים. בתקופה זאת מתייבשים שדות המרעה מחמת החורב. מהתחלת נובמבר ועד סוף מרץ יורד שלג. השלג בדרך כלל אינו מפשיר עד אמצע מרץ.

משטחה הכללי של המדינה, כ־58 מיליון דונם הם שטח מעובד, ו־14 מיליון משמשים למרעה ולקצירת שחת. סוגי הקרקע של ארץ זו, שונים מאוד: החל מחולות נודדים ועד אדמות לאס פוריות נוחות לעיבוד, וכן מצויות אדמות חימר כבדות וקרקעות מליחות.

מכלל האדמות החקלאיות המעובדות, כ־10% הם ברשות משקי המדינה. אלה הם משקים חק־לאיים בבעלות המדינה, בהם עובדים פועלים שכירים בהנהלת אנשי מקצוע. השטח הממוצע של משק כזה, הוא כ־20,000 דונם, אך יש גם משקים שלרשותם 100,000 דונם, ואף למעלה מזה. כ־26% של האדמות המעובדות הם בידי האגודות היצרניות השיתופיות. את האגודות

אלה יוכלו אולי להיעזר בעתיד מטפחי בקר החלב. שלישיית, נוספו לנו ידיעות חשובות לגבי הדרך הטובה ביותר להכנת בהמות יבשות לק־ראת עונת החליבה.

(תמצית מתוך „ג'ורנאל אוף דיירי סייאנס", חוברת היוכל, יוני 1956)

כליל. בתקופה זאת הבקר אינו לוחך אלא גועה וצם.

מכל אלה מסתבר שתנובת המרעה דלה ביותר והיבול נע בהתאם לכמות המשקעים ותנאי הקרקע, בין 50—500 ק"ג שחת לדונם. הממוצע הארצי הוא 100—200 ק"ג לדונם. ערך המרעה כמקור למזון ירוק, פוחת גם בגלל הקציר שמתקיים כרגיל לפני הוצאת הבקר לרעה באביב.

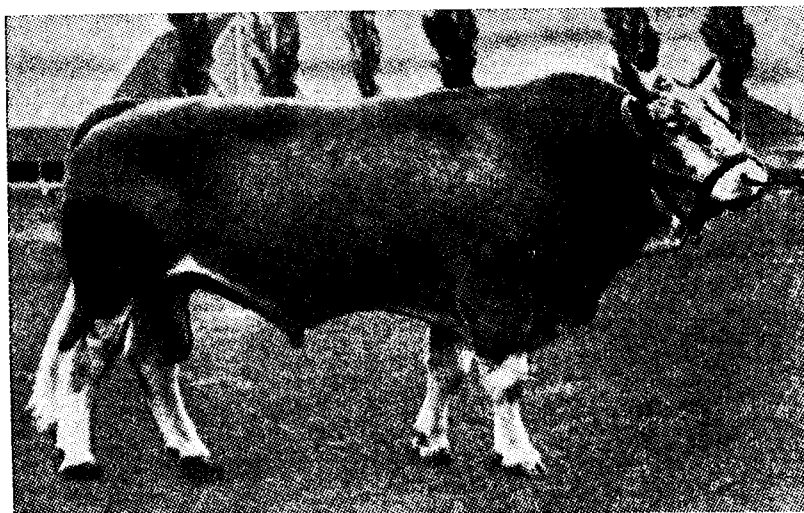
הטיב של עשבי המרעה שונה בהתאם לטיב הקרקע. המינים הטובים ביותר צומחים באדמות חימר מליחות; ליד הבן־אפר (*Festuca pseudo-vina*) מוצאים זנים שונים של תלתן, כגון: *Trifolium angulatum*, *Trifolium parviflorum*, *Trifolium striatum*, וכן צמחים חד־שנתיים אשר בתנאי מזג אויר גרועים נשמדים. על אדמות חול צומחים במרעה מינים שונים של בן־אפר (*Festuca vaginata*) הצמח ההונגרי הלאומי ואחד המינים של מלעניאל (*Stipa pennata*); במרעה שבאדמות סלע שולטים הצמחים מהמינים של זנב־הכלב (*Cynosurus cristatus*), בן־אפר (*Festuca fellex*), ונרדור (*Nardus stricta*).

השכחת המרעה, הכנסת זני עשב חדשים,

אינטנסיבי כבארצנו. הסיבות לכך — התנאים הכלכליים וצורת ניהול המשק השונים.

במשק החקלאי ההונגרי מצויות כמויות גדולות מאוד של תוצרות לוואי ופסולת של גידולים חקלאיים (קש של תבואות חורף ושל קטניות, מוץ, קני תירס שגודל לגרידים, קודקודי סלק סוכר, ועוד); נוסף לכך, תוצרת לוואי של תעשייה חקלאית (בתי חרושת לשימורים, לעמילן, ומבשלות בירה).

הניצול של מזונות גסים אלה, שנפחם רב אך ערכם המזוני נמוך, אפשרי רק על ידי הבקר. לרשות הבקר עומד גם המרעה הדל. על בסיס אספקה כגון זו, אי אפשר לקיים גידול בקר אינטנסיבי, כיוון שכמות המזון המרוכז שלרשות עדר הבקר בהונגריה מצומצמת מאוד, ובאופן מיוחד רב המחסור במזונות מרוכזים חלבוניים. שדות המרעה, שהם רובם ככולם מרעה טבעי, הם מטיב גרוע. את המרעה הטוב יותר חרשו והפכו לשדות מזרע. המרעה „נדחק" בחלקו המכריע לאדמות מליחות (44% מכלל המרעה), אדמות חול וביצות, וכן לאדמות טרשים שלא ניתנות לעבוד. בהונגריה רועים מהתחלת מאי עד אמצע אוקטובר (150—180 ימים). בחודשי הקיץ (יולי, אוגוסט) מתייבש המרעה כמעט

פר מגזע ה„אדום לבן" ההונגרי

כמספוא ירוק וכתחמיץ. התחמיצים למיניהם הולכים ותופסים מקום רב יותר בתפריט המזונות. את התירס מגדלים באופן מיוחד למטרה זאת; בקרקעות חול מגדלים חמניות להחמצה. נוסף לזה משמשים להחמצה גם קני תירס לאחר אסיף הגרגירים. מחמיצים גם חלק מסויים מתערובת הבקיה עם השיפון, מוצרי לוואי של גידולי שדה ופולפה (סחיט) רטובה. לאחרונה מקדישים מקום הולך ורב להחמצת גידולי קטניות. דבר זה הכרחי בגלל הקשיים בהכנת שחת טובה במזג אויר בלתי יציב.

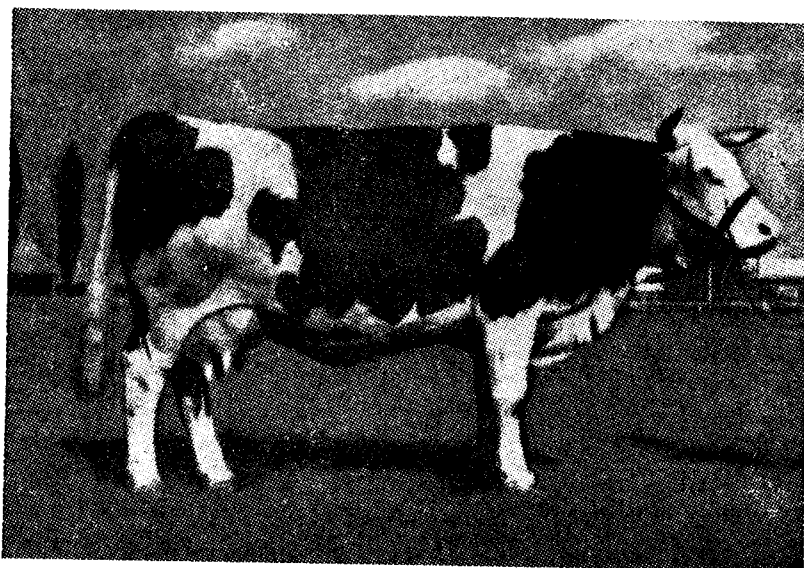
בין המזונות העסיסיים מגדלים סלק מספוא, סלק סוכר לבהמות, ובמידה יותר מצומצמת את האקנדורפי הצהוב, דלעת מספוא וכרוב מספוא. מאז מלחמת העולם השניה, קיימת הבעיה הקשה של אספקה בלתי נאותה לבעלי-החיים. תכניות החומש היתוו הגדלה רבה של אוכלוסיית בעלי-החיים, ואמנם דבר זה קוים, אלא שבו בזמן לא דאגו לבסיס מתאים של מספוא לעדר המוגדל. בתוכניות לקחו בחשבון טיב מעולה ביותר ויבולים מאכסימאליים של הגידולים, אליהם לא הצליחו להגיע במציאות; וכך נוצר מצב שבששת חודשי החורף ובמיוחד בסוף

נטיעת עצים, מבוצעים בהדרגה במשקי המדינה בעיקר. שדות האחו ושחת נמצאים על הרוב בשטחים נמוכים המוצפים לעתים על ידי נהרות. בדרך כלל קוצרים פעמיים, ובמזג אויר טוב אפשרי לקצור שלוש פעמים. היבול תלוי במזג האויר, תנאי הקרקע והטיפול, והוא נע בין 100 ל-700 ק"ג לדונם. טיב השחת שונה מאוד. הרבה שדות אחו מניבים שחת חמוצה מטיב גרוע.

מזון גס ועסיסי מגדלים על 14—16 אחוז של השטחים המעובדים. בין הקטניות החשובות ביותר יש למנות את האספסת ומיני התלתן: *Trifolium pratense*, *Trifolium repens*, *Trifolium incarnatum*.

במידה יותר מצומצמת מגדלים באדמות סיד קלות את מין הכרבולת — *Onobrychis viciae-folia*. את האספסת קוצרים בהתאם למזג האויר ב-4 פעמים, ואוספים 200—450 ק"ג לדונם. על שטחים גדולים מגדלים בקיה, ש"ש, מיני סורגום שונים (*Sorghum saccharatum*, *Sorghum sudanensis*) ועוד. את תערובת הסתיו: שיפון עם מיני בקיה שונים (*Vicia pannonica* או *Vicia villosa*).

תפקיד חשוב בהזנה ממלא התירס הירוק

פרה מגזע ה"אדום-לבן" ההונגרי

הוא תלת-תכליתי: חלב, בשר, ועבודה. כושר הנבת החלב לא מאוזן. בהונגריה מטפחים גזע זה בטהרתו באחדים ממשקי המדינה. העדר הגדול ביותר נמצא כיום בבולנה (600 פרה). הגזע האדום-לבן ההונגרי, שמהווה את רובו המכריע של העדר הארצי, טופח בדרך ההכלאה של כמה גזעים. מוצאו בחלקו מהבקר האפור ההונגרי, ובחלקו מגזע פרימיטיבי, הקרוב באופיו לשוויצי החום; בקר פרימיטיבי מסוג זה מגדלים עדיין בבאלקאן ובאזורים מסוימים של הקארפאטים (גזע „בושה“). בהכלאות הנזל מעורבים גם גזעים שהביאו איתם מתישבים מגרמניה ומבוואריה במאות השלוש עשרה עד השמונה עשרה ממולדתם. (גזעי הפרנקי, למבורי-גי, הפינצגואי, האלגואי, ועוד).

בשנות השבעים והשמונים של המאה הקודמת החל להתבלט סדר מסויים בטיפוח. נתגבשה הדעה שבאזור המזרחי של המדינה יש לטפח את הגזע האפור, באזור המערבי את הסימנטאלי, באזור הצפוני את הפינצגואי ובאזור ההרים את השוויצי החום. בהתאם לכך, הוגדרו בשנת 1880 אזורי הטיפוח.

אבל הגזע האדום-לבן הלך וכבש לו אזורים נוספים מזרחה בגלל היותו רב תכליתי ובגלל נצילותו הטובה.

מזה 3—4 עשרות שנים משמשים לרבייה גם באזורים המזרחיים של המדינה פרים אדומים לבנים ובכך מגבשים את העדר בהדרגה בכיוון הטיפוס הסימנטאלי.

מוקדם עדיין להצביע על אופי מאוזן של הגזע האדום-לבן ההונגרי; הסיבה לכך, בראש וראשונה, הערב רב של גזעי היסוד; נוסף לכך, ברוב המקומות לא פעלו פרים טהורי גזע אלא בני כלאיים של האדום-לבן בלבד. דבר זה פתח פתח רחב לסטיות ונסיגות. צבע השיער של הגזע האדום-לבן לא קבוע, בדומה לזה של הסימנטאלי. בדרך כלל פוחת הצבע האדום, והלבן גובר. הראש מעיד על טיפוס פרונטוסוס. בממדי הגוף רק חלק קטן מהאדום-לבן ההונגרי מגיע לאלה של הסימנטאלי, ובחלקו הגדול (בעיקר בגלל הזנה מצומצמת של בני הבקר), הוא עדיין מפגר. משקל הפרות הוא 450—700 ק"ג. בדרך כלל

החורף ובאביב המוקדם, כל העדר רעב במובן הפשוט של המלה. מצב זה הוטב במידת מה רק בשנים האחרונות.

מכל הנאמר לעיל מסתבר שעל הבקר בהונגריה מוטל להניב ולייצר בתנאי מזג אויר קיצוניים ובתנאי הזנה מצומצמים.

חלק מכריע של עדר הבקר בהונגריה (כ-90%) נמנה על גזע ההונגרי האדום-לבן, 4%—5% לגזע ההונגרי האפור, היתר סימנטלי, שוויצי חום, ובני כלאיים. הגזע ההונגרי המקורי הוא ההונגרי האפור והוא שייך לקבוצת הגזעים הפודוליים שהביאו איתם ההונגרים מגדות הדון בעת התנחלותם באגן הקארפאטים. ב-1884 היווה גזע זה 80% מכלל העדר במדינה; ב-1911 רק 31%; ב-1924 17%; וב-1947 7% בלבד.

גזע זה הוא גזע עבודה מובהק, חיוני מאוד ומסתפק במועט. כושר העבודה נשמר עד גיל 16—17 שנים. יכולתו להניב חלב מועטה; תקופת החליבה קצרה כי הפרה „מתייבשת“ מהר. הפרות הרועות במרעה, חלבן מספיק רק לולד. אחוז השומן נע בגבולות 4—5. הגדילה וההתפתחות איטיות. גיל ההמלטה הראשונה הוא 3—4 שנים, והעגלים נכנסים לפעולה בגיל 2.5—3 שנים.

לתכלית ייצור הבשר אין מייחסים לגזע זה חשיבות רבה, למרות שבשרו טעים, אולם הוא יבש וקשה ולא משויש במידה מספקת. כמעט כל השומן נאגר ברקמות חיבור תת-עוריות ובחלל הבטן.

הבקר הסימנטאלי מילא וממלא עד היום הזה תפקיד חשוב בטיפוח הבקר בהונגריה. בהונגריה נקבעת השתייכות הבהמה לגזע סימנטאלי טהור רק על יסוד המוצא מהורים שנשתל-שלו מבקר סימנטאלי שוויצי אדום-לבן. גם הבקר הסימנטאלי המטופח בהונגריה מראה את סימני הגוף הטיפוסיים אשר לגזע זה (גב רחב ושרירי, עכוז רחב ארוך ושרירי, חזה רחב ועמוק). אמנם השלד הוא פחות גמלוני מאשר בבקר הסימנטאלי שבמזרח.

הבקר הסימנטאלי הוא בעל תביעות מסוימות לגבי הטיב והכמות של השחת והמזון המרוכז; כשאין מספקים לו מזונות אלה הוא מתנוון, ורק ציבעו יזכיר את מוצאו הגזעי. הגזע הסימנטאלי

להזכיר את הפרה „אוגוסטה” מגזע זה, שהניבה ב־365 ימי חליבה, 12,932 ק"ג חלב עם 6.01% שומן; תנובת השומן היתה 765.5 ק"ג.

הבקר מגזע זה מתאים לייצור בשר שמצטיין בטיבו; רקמות הבשר עדינות, הוא גם עסיסי ומשויש; תפוקת הבשר של שור מפותם היא 56%. כוח עבודה של שור אדום-לבן, שווה לזה של הסימנטאלי; הוא מתמיד בסחיבת העול ומסוגל לפתח כוח רב. ברם, מבחינה זאת, אינו מגיע לרמתו של הגזע האפור.

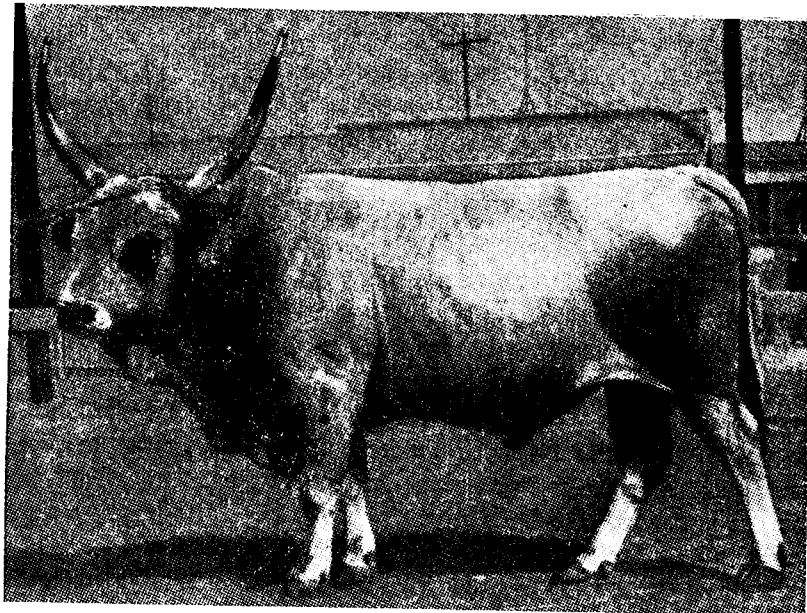
התפתחות הוולדות היא בינונית-מהירה; משי קל הלידה הוא 40–45 ק"ג ובגיל של חצי שנה הם מגיעים ל־140–200 ק"ג ובגיל שנה ל־240–320 ק"ג. העגלות במשקים הטובים מורבעות בגיל 18–21 חודש, כשמשקלן 420–440 ק"ג.

בין חוגי המטפחים בהונגריה נטוש זה זמן רב הוויכוח, באיזה כיוון לפתח את הגזע ובאיזה אמצעים להשתמש. היו כאלה שסברו שאין צורך בבהמה רב תכליתית ויש לטפח גזע מיוחד לחלב וגזע מיוחד לבשר. בהתאם לכך, הציעו את הכלאת הבקר ההונגארי בגזעי בשר (הרפורד,

הגוף קטן, העצמות עדינות, הגדילה וההתפתחות איטיים יותר מאשר בסימנטאלי הטהור. גובה הדבשת של הפרות הוא 135 ס"מ בממוצע. זהו גזע תלת תכליתי; תנובת החלב שונה מאוד בהתאם לתנאי ההזנה והסביבה. ב־1956 הממוצע הארצי היה 1800 ליטר, בו בזמן הניבו הפרות מגזע זה במשקי המדינה (מספרן כ־60,000) בממוצע 3000 ליטר. במשקים מספר עבר הממוצע את ארבעת האלפים ובמשקים בודדים עלתה התנובה הממוצעת עד ל־5000 ליטר ויותר.

לבירור בכיוון העלאת כושר ההנבה, אפשר רויות רבות בתחומי גזע זה, בתערוכה החקלאית בבודפשט בשנת 1956 הובאו לתצוגה 14 פרות מגזע זה, שתנובתן בתקופת חליבה אחת עברה את ה־10,000 ק"ג. זהו הישג אף בקנה מידה עולמי. לדוגמה: „דמה 171” הניבה במשך תקופה של 358 יום 19,664 ק"ג חלב. תנובת השיא היומי שלה היתה 70.1 ק"ג.

תכולת השומן בחלב של הגזע האדום לבן, היא 3.8% אך פרות רבות עוברות את ה־4% ולעתים פוגשים כאלו המגיעות ל־5%. מן הראוי

פר מגזע אפור הונגרי

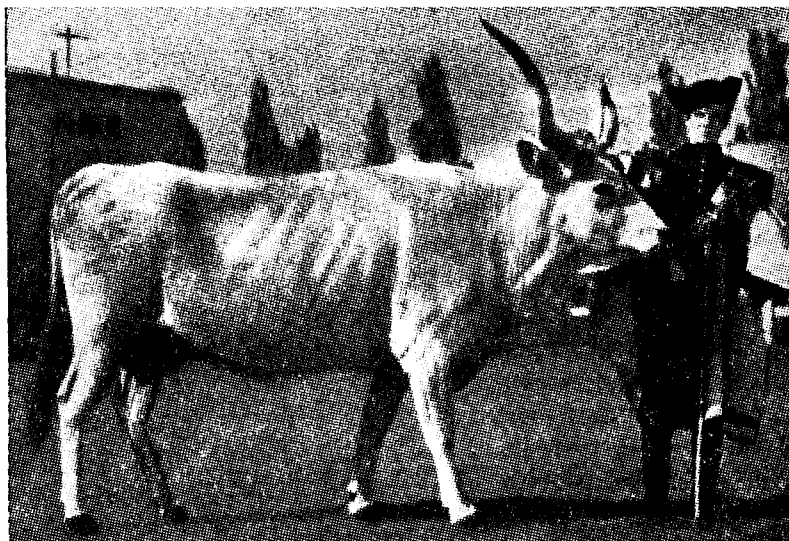
בשאלה הזאת אין הדעות מאוחדות עד היום. רבים מאנשי המקצוע סבורים שאין לוותר על הייבוא של פרים משוויצריה כי באקלים ההונגרי מפסיד הסימנטאלי המקומי מחוזק עצמותיו, מכוח התפתחותו ומהפרופורציה המתאימה שבממדי גופו. האחרים טוענים שבגלל הייבוא המתמיד אין אפשרות לעצב טיפוס מתאים לתנאי הונגריה. לדעתם של אלה, משפיע היבוא לרעה על רמת תנובת החלב.

הולכת ומתגבשת הדעה שכדאי להביא מדי פעם פרים מעטים משוויצריה לחידוש הדם, אך מ"קווי דם" משובחים ביותר: צאצאי פרות מצטיינות, שמתאימות למטרות הטיפוח ההונגרי ריות מבחינת הטיפוס ומבנה הגוף.

בצד השמוש של פרים סימנטאליים מתנהלים ניסויי הכלאה בגזעים אחרים. באחד הגלילים הצפוניים של המדינה מכליאים את הגזע האדום-לבן ההונגרי בפריים מהגזע הדני האדום. הצאצאים מראים אחידות רבה מבחינת הצבע (אדום) וצורת הגוף. הפריים מורשים טוב את הצורה היפה של העטין של הגזע הדני האדום, לעומת זה החוסן והעמידות של הצאצאים פחותים ורב

שורטהורן) מחד, ובגזעי חלב (דני אדום) מאידך. אחרים, ביניהם כותב שורות אלה, סבורים שאין זה כדאי מבחינה משקית לטפח גזע בשר מיוחד כיוון שבהונגריה אין למצוא שדות מרעה נרחבים המניבים בשפע במשך כל השנה ומסוגלים לכלכל עדרי בשר. כלכלת פרה במשך שנה עולה הרבה יותר ממחיר הוולד שאנו מקבלים ממנה. לעומת זה יש צורך בהגברת כושר ההנבה ע"י עבודת טיפוח מתאימה והטבת תנאי ההחזקה. המטרה היא לטפח בהמה שתגיע בגיל הבגרות ל-600–650 ק"ג, תנצל טוב מזונות, תהיה בעלת מבנה איתן ומראה חיצוני טוב, מאריכה ימים, מתעברת טוב ומניבה 4500–5000 ק"ג חלב עם 4% ויותר שומן.

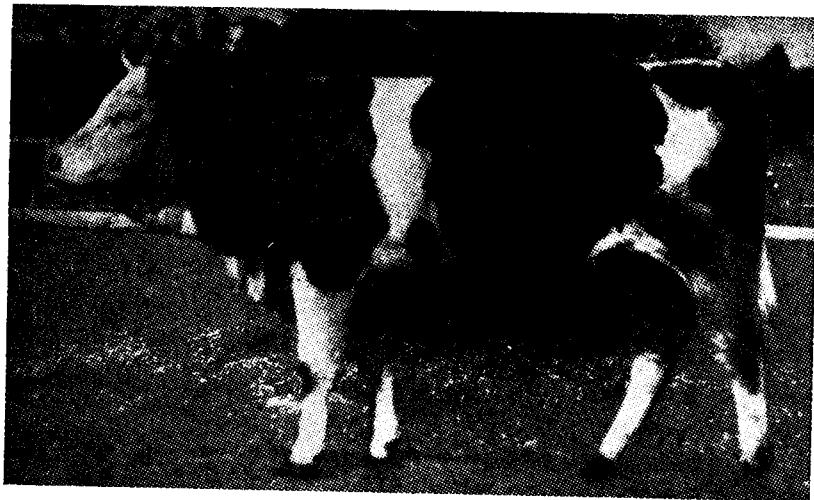
התנהל ומתנהל עד היום הזה וויכוח רציני באיזה דרכים להשיג מטרה זאת; האם להמשיך להשתמש בפריים סימנטאליים, המשמשים את הגזע האדום-לבן ההונגרי מזה 80 שנה ובלי כל ספק השפיע השפעה חיובית מבחינת כובד הגוף, צורתו וכושר העלאה בשר, אולם מבחינת העלאה כושר הנבת החלב היתה לפריים אלה השפעה שלילית; או שמא להשתמש בפריים מקרב הגזע האדום-לבן ההונגרי?

פרה מגזע אפוזר הונגרי

הפחת בשגר. ביחס לכושר ההנבה אין עדיין תוצאות. תוצאות טובות מאוד התקבלו מהכלאה עם הגזע הקוסטרומאי. גזע זה מוריש טוב מאוד גם את מידות גופו הגדול וגם את יכולת ההנבה. כך לדוגמה, הניבה מבכירה בשם „אירן“ מאב קוסטרומאי ואם אדומה-לבנה בתקופתה הראשונה 6,415 ק"ג חלב, ומבכירה בשם „קיצ"י" בת הכלאה דומה, הניבה ב-238 ימי חליבה הראשונים (תקופה לא גמורה) 5,728 ק"ג חלב. מנסים בהונגריה גם הכלאות בין האדום הלבן ההונגרי והגזע הג'רסי. המטרה במקרה זה

בהם נגעים אלה. אם ענין טיפוח בעלי החיים משרתים בהונגריה מוסדות מחקר ולימוד שונים לרוב, וכמו כן ספרות מקצועית רחבה. את המקום הראשי בשדה טיפוח בעלי חיים תופשת המחלקה החקלאית של האקדמיה למדעים. מוסד זה מאשר תכניות לפיהן מתנהלת עבודת המחקר בטיפוח בעלי חיים. אחד המוסדות החשובים בטפות, הוא מוסד המחקר הארצי לטיפוח בעלי חיים של ספר העדר. למוסד זה יש משקים מספר במקומות שונים במדינה, בהם מתנהל המחקר. מוסדות נור

מבכירה מגזע האדום-לבן ההונגרי

להוריש את מבנה העטין הטוב ואחוז השומן הגבוה של הג'רסי לבקר ההונגרי. שוב, באזורים אחרים — צפון מזרח — מכיאים את הבקר ההונגרי בפרים מגזע שווייצי חום. תפקיד רציני מאוד וחשוב של המגדלים ורופאי הבהמות בהונגריה, הוא המלחמה בהפלה מדבקת ובשחפת. כיום החלק הארי של העדר נגוע באחת המחלות האלה או בשתייהן יחד. הכבידה על המלחמה הזאת, העובדה שאי אפשר היה להחליף את הבהמות הנגועות באחרות. במספר משקי המדינה הגיעו לתוצאות טורבות על ידי בידור הדור הצעיר והצליחו לבער

ספים עוסקים בפיזיולוגיה של בעלי חיים, בתורת התזונה ובריאות בהמות הבית. גם מוסדות הוראה שונים עוסקים במחקר, ביניהם הפקולטה לבעלי חיים של האוניברסיטה למדעי החקלאות. המחקר מתנהל בשלושה משקים של האוניברסיטה, ולרשותם שטח של 50,000 דונם. גם האוניברסיטה לרפואה ווטרינארית והקתדרות לטיפוח בעלי חיים של שלושה בתי ספר גבוהים לחקלאות עוסקים במחקר. כל המוסדות האלה יש בידם להצביע על ניסויים שהביאו לתוצאות חיוביות במשקי המדינה.

ד"ר פאי